

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük. XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Égész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytörzsékben.

Ut a bonyodalom felé.

A politikai helyzet most bogozódott össze igazában. Annyi bizonyos, hogy nagy események küszöbére léptünk. A régi keretek, a régi irányok ugyszólván mindannyian megbomlottak.

A liberalizmus esődt mondott Maguk a liberálisok bizonyították be, hogy vezérelvük csak frázis, mikor a „tisztá“ liberálisok csak a handlérozásért állottak a cégr alá.

Magában a szabadelvű pártban három nagy frakció létesült s mind a három várakozik, hogy adott alkalommal esetleg szét-törje az összedrótozott pártteknélyt.

A bukott el akarja magával hitetni, hogy ő nem hulla a politika mezején, hanem csak tetszhalott, a mely föltámadhat. El akarja hitetni másokkal is és körülbelül a függetlenségi párt elveivel új pártot szeretne alakítani. Szóval hatalmas kellene neki, hogy uralkodhasson, bosszút állhasson. Ha más nem, annyit elért, hogy mindenki csodálkozva fordítja fejele a fejét: hát a halottak beszélnek is?

A függetlenségi párt megindult a bomlás útján Háborút kezdett a nemzeti eszme győzelméért. A tizenkettedik órában leszerelt, fölülkerekedett benne a roppant felelősség érzete, mely az ország sorsának

intézésében rája várt. Aztán elszégyenlette magát. Rösteli a megfutamodást. De furfanggal él és Héderváry nyakába varrja, hogy becsapta s ezért újra kezd a harcot, a melyet pár nappal előbb győzelmi jelszók kíséretében leszerelt.

Kossuth Ferenc lemondott a pártja vezetéséről. Nem természete a harc. Ha az ország katonája is, de tudását csak a béke idején kívánja értékesíteni hazája javára. Ez is egy újabb és nagyfotosságu változás a mai kuszált viszonyok között.

A nagy felfordulást a nemzeti eszméért való fellángolás okozta. Niucs a nemzetnek fia, — bármely pártállásu legyen is — a ki a magyar nemzet szégyenletes helyzetét helyeselni tudná; a ki helyeslőleg bölintana rá, hogy a magyar nemzet fiából kiállított hadsereget — a nemzet tulajdonképeni szemefényét — idegen szellemenben, idegen zászlók alatt, idegen vezényszóval a nemzet és hazafiság ellenségeivé neveljék. S mindezt a törvény paragrafusainak világos kijátszásával.

S mi áll ezzel szemben?

Első sorban a katonai uralom, a mely 67 óta megszokta, hogy alázatos, kézdörzsölő miniszterekkel álljon szemben, a kiknek kiadta a raportot s azok az összeväsárolt többséggel készségesen hajszolták keresztül a nemzet törvényeinek kijátszá-

sát Ez a katonai testőrsereg áll a jó öreg király körül, a ki szintén nehezen tud betörődni a dolgok illetén változásába.

Mi lesz?

Khuen-Hédervárynak nehezebb a helyzete a Széll Kálmánénál is. Egész vihar tört ki csak a megje'enesére is. Ő hidegen állott, mintha kiesinyelné az orkán tombolását s mintha a jövőben akarná megadni rá a kemény választ. Ha horvátországi szereplését tekintjük, nem sok jót várhatunk tőle. Hiszen husz esztendő alatt nem-hogy békességet hozott volna a horvát viszonyokba, sőt inkább elkeserítette őket erőszakosságával.

Egyesek már az öreg király lemondását rebesgetik, hogy megunta a két ország háboruját s megtört teste, megtört lelke nyugalomra vágyik.

A kormány a király akaratának a végrehajtója. Bizonyára el fog menni a végtelékig, hogy a felsőbbség akaratát megvalósítsa. S ha terve nem sikerül, bizonyára a nemzetre fog appellálni egy új választás alkalmával. Nyilatkozzék maga a nemzet, mit akar? Szóval újabb bonyodalom s nagy változások küszöbén állunk, az bizonyos!

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

A rátótiak meg a hónapos eső.

Rátóton már hetek óta esett az eső. Kezdődött pedig a nagy esőzés mindjárt szénakaszálás után, nyilvánvaló tehát, hogy volt nagy riadalom az egész faluban. Ki-kimentek a falubeliek a mezőre, de bizony a vizes szénát nem volt kedvük petrencézni. De nem is lett volna nagy haszon rajta. Tétlenül töltötték a napot, és tanakodtak, mitévők legyenek.

— Nincs semmi remiség az idén semmi-hő, — szolt búsan az öreg Egyed bácsi, — Istók uccsa, hetvennyóc éves vagyok, de ijeny időjárást még nem láttam. Az a bükköny is ojan már, mint a lengye, ugy tell van vízze, a buza meg kicsirázik, még le sincs aratva.

— A bizon, — vette át Káposzta Jancsi a szót, — az anyám is csak eccer emlékszik ijen csuf időre, mikor ippeg rökén vótak, aztán megereadt az esső, űk meg egy karámba átak be ippeg amott a Vörösdombnak ellenbát. Hát a ménkü is nem oda kívánkozott, széthánta az egész tetőt, de űneki a semmi baja se lett.

— Azért nem is fél a mán az Eristentű se, — vágott közbe Istók, a Jancsi öccse, — pedig a fellába má' a sirba lögg.

— Fogd be a szád tanácsolom, — fenyegetőzött a bátya, — mer a petrecével diktálom beléd, hogy tiszteld anyádat.

— Ugy van! megérdemli a gazember, — biztatták a többiek.

Ezenközben a falu végéhez értek és bizony szokás szerint összekapnak a Káposzták, ha a kisbíró meg nem veri a dobót a községháza előtt. De erre valamennyien oda tartottak a templom-terre, a Jancsi meg az Istók se folytatták a szó-váltást. A kisbíró pedig a fontos ügy komolyságával kezdte:

— Közhírré tétetik minden rátóti embernek, a kinek szavazati joga a listába be van vezetve, hogy vasárnap délután, 4 óraker a jétánija után gyűlés lesz a kösség házanál, ahová a szavazók ilja és véne a kösség nemes birájától egyaránt meghívódik. Tudatattuk egyuttal mindenkivel, hogy az asszonyok otthon maradjanak és az emberek feleségeiket el ne eresszék, mert azok az ű nyelvük szerint nem emberek, hanem asszonyok, elég ha odahaza lármáznak. A gyűlés pediglen lesz a hónapos esső elállításáról, kihirdettük, pediglen azért, mer a hertelen beszéd sose vót jó, mostandég pedig mindenki ráér, hogy addig minden okos ember összeszedhesse tudalmát. Még egyszer hirdettük, hogy az asszonyok otthon maradjanak, a gyerekek eljöhethnek, csak békével legyenek, hadd tanuljanak az öregektől, trrrrr.

A kihirdetés után persze volt nagy sürgés-forgás, tanakodás. Az asszonyok zsörtölődtek, hogy őket kerekén kizárta a bíró a gyűlésből, holott a konty alatt is szokott teremni okos gondolat. A gazdák meg mindennap összedűgták a fejüket, halkan tanakodtak. Minden csoportnak más és más gondolata támadt a veszedelmes eső ellen.

Eljött a vasárnap délután, vége volt a listániának, a temérek sok ember tödult a község háza felé, de mivel a nagy tömeg nem fért be

a gyűlésterembe, kényszerítve vótak a nagy esőben is a községház udvarára gyülekezni. Nemsokára megjelent a kösség nemes birája szomszéd Bende Gábor személyébe és egy előkerített hordóra felállva, a gyűlést ünnepélyesen megnyitotta.

— Erdemes rátóti gyülekezet! (Hajjuk hajjuk!) Nagy szerencsétlenség készül fölöttünk, a vízözöny fenyeget bennünket. (Ugy van!) Felszólitunk mindenkit, aki talált valami okosat a hónapos esső elállítására, ájjon elő szavazatával és én a kösségház terhére egy hordó bort ajánlok meg mellyet annak egésségére fogunk meginni, aki a legbölcsebb szavazatot fogja előadni.

Hatalmas éljen fogadta a bíró beszédét és egyszerre többen is akartak felszólalni. A bíró azonban a legöregebbnek, Kis Deci Andrásnak, engedett szót elősorban, aki teljes komolysággal így kezdte:

— Hát bizony sok beszéd esett mán a nagy esőzés felől, itt az ideje, hogy segítünk rajta. Hát én az öreg apatóktól tanultam meg véleményezni a nehéz dolgok fölött, de ijeny dollog azokkal se esett meg az ég alatt, hanem hát mégis ammondó vónék, legjobb vóna, ha a szomszód falutól ekérnénk köcsönképpen az új nagy harangot, memmeg a vászonyi nagy kelepelőt, oszték az egyiket a falu egyik végére, a másikat meg a másik végére jó magasra állítanánk, oszték addig huzatnánk űket még csak el nem takaronnék innét az esső lsten hírelve.

A legtöbben helyeslőleg bölintottak az öreg Kis Deci szavazatára, a végén meg teljességgel elfogadták, hogy ez lesz a legjobb. De megszólalt a Répás Balázs, aki újságot olvas és bizonytal abban meg van írva az eső elállításának módja is. Mindenki oda figyelt.

Mai lapunk 4 oldal.

aranyos Hercegnémnek akit én igazán imádóg mert anak köszönhetem, hogy élek képzeld csak kedves jo komám, alighogy elvégeztem az kalsbádi kurát most pedig már tengeri fürdön vagyunk és ezt mindaz én egészségemért teszi ezén drágo jo kis aranyos feleségem hidel kedves jo komám hogy csak most tudom hogy miegy jo feleség ez nem veszi ki az vánkost az fejem alul inkáp még tész hozzá hogy joban aludhasak nem-ugy mindaz ezერი aszony hogy még az szalma zsákotis kivete az ura alul pedig ez nem cigány aszony édes komám de azért az cigány aszonyba is van külömség mert aki az urát szereti az nem képes ojanokat megtenni mind eceri cigány aszony látot kedves Komám ha én az keves szüleinnek ojkor efelejték irni akor ő figyelmesztet hogy irtam-é levelet az szüleinnek vagy külteme nekük pészat vanrá számtalanszor eset hogy én nem is tudom mikor ő pénzt küldt az szüleinnek én bemutatam az Hercegnémet az én kedves jo szüleinnek persze édes anyámon kurt szoknya volt és az apám meg épen akorjött haza a vajokvetésből és én azonnal bemutatam azén szegény szüleinmet akedves jó Hüséges Hercegnémnek és ő minda ketőt az combjára tete és ugy scololta őket Kedves jo Komám én azért irom meg neket ezeket mert te tudat jól hogy én az mult ban miket kinem kelet álom no most már isten veled Kedves jo Komám és Koma asszony scollokak beneteket akis gyermekeiteket együtt Hü komát Jancsi.

— Jó tanács. Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétatéri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

KÖZGAZDASÁG.

A permetezés idejéről.

Éveken át a szőlőtermelők mindig abban a hitben voltak, hogy permetezni akkor kell, mikor esőzés után állandó, meleg, napos idő következik be: mert ez az idő tenyészti a peronosporát. Ez, mint a tudományos megfigyelések kétségtelenné tették, teljesen elhibázott eljárás volt. És ennek a védekezési módnak volt tulajdonítható az a sok balsiker is, melynek termelőink léptenyomon részesei voltak.

Hányszor hallatszott arra panasz, hogy közvetlenül a permetezés után lépett fel a peronospora, akárcsak ennek gombáit locsolták volna szét. Okozták ilyenkor az anyagot, a munkást, az oldat gyengeségét, csak arra nem gondoltak, hogy a permetezéssel megkészték. Azért, mert a szőlőlevél szabad szemmel még nem látszik a peronospora pusztítása, azért annak mycelium-fonalai már behálózhatták a levél szövetét és mikor a permetezés megtörtént, a bajon már nem lehetett segíteni.

Egy neves francia szőlész *Cazcaux-Cazale* végre rájött a hiba okára. A permetezéssel nem szabad bevárni az eső és hideg idő elmúltát, a meleg, napos idő bekövetkeztét, hanem permetezésre fel kell használni éppen a borongó, hideg időt, mert a peronospora akkor tenyészik legvigabban. Ugyanis a fertőzés veszélye akkor legnagyobb, mikor a szőlő zöld részeiben legkisebb a keményítő-tartalom. Hideg időben a keményítő szemcsék a hajtásvégekből lefelé költöznek az alsó végékre és ilyenkor képes a szőlőlevél és hajtás a legkisebb ellentállást kifejezni a peronosporával szemben. Meleg időben a keményítő-szemcsék gazdagon lepik el a levelek és hajtás végek szövetét s ilyenkor képes az a szövet a peronospora infekciójával szemben a legnagyobb ellenállásra.

Ebből tehát világos, hogy *leggazdaságosabb borongós, hideg időben permetezni*, mert a fertőzés veszélye akkor nagyobb. Forró, napos, száraz időben a permetezés vagy már megkésztet vagy fölösleges. Innen van azután, hogy száraz, meleg nyáron mindig kevesebb a peronosporakár, mint esős, hűvös időjárás esetén.

A permetezés keresztülvitelére nézve pedig ebből az a tanulság, hogy bizony akkor kell

hozzálátni a szőlők fecskendezéséhez, mikor az idő hidegre fordult és két esős nap közt egy száraz, hűvös egész vagy félnap áll rendelkezésünkre. Csak hogy ehhez azután olyan anyag is kell, melynek *elkészítése* nem vesz hosszú időt igénybe és mely *kitűnően* tapad s így a permetezést követő legkisebb eső nem mossa le annak még a nyomatát is.

Ezen oknál fogva terjedtek el Franciaországban és Németországban is a kész permetező anyagok és azért örvend nálunk is az *Aschenbrandt-féle bordói por* évről-évre mind nagyobb népszerűségnek. Ennek oldata néhány perc alatt kész és ha csak 3–4 órai eső- és szélmentes idő áll rendelkezésünkre, úgy a legkritikusabb napokban is apránként be lehet fejezni a permetezést és mire ismét meleg napos idő köszönt be, szőlőnk minden veszélytől menten vígan tenyészhet tovább. A bordói por oldatának kitűnő tapadó képessége pedig dacol a legveszélyesebb időjárással is.

IRODALOM.

„Tartsatok bűnbánatot” címmel Szakolszky Bertalan, szilvás-ujfalusi plebános (u. p. Kozma, Zemplén) oktató imádságos könyvet adott ki. 192 lapon magyarázza benne mindazt, a mit a sz. gyónásról, sz. áldozásról és a sz. bucsuról tudni kell. Minden egyes részhez megfelelő imádságokat csatolt. Ugy a hívek, mint a lelkipásztorok nagy hasznát vehetik ennek a világos nyelven megírt könyvecskének. Háromféle alakban jelent meg. Csinosan aranyozott vászonkötésben 1 kor. és 5 fillért; chagrin-bőrötésben vörös vágással 2 koronáért és puha chagrin-bőrötésben 3 koronáért kapható.

Piaci árak:

1903. évi július hó 1-én.

Buza	14 — 14.60.
Rozs	11.80 — 12.20.
Arpa	11.20 — 12.80.
Zab	11.80 — 12.40.
Tengeri	13.60 — —

FRÖSCHL JÁNOS

Első székesfejvári cementárú-gyár és beton-építkezési vállalata Sz.-fejérvár, Zöldfa-u. 17. (Acstelep.)

Ajánlja saját készítményű színes cementlapjait és beton-alagcsatornáit.

Templomok, konyhák, folyosók és verandák padozatának mozaikkal, cementlapokkal és betonnal való burkolását, fürdő-medencék, betonjászolok készítését és egyéb e szakmába vágó munkálatok kivételét elvállalja.

Azonkívül raktárt tart jó minőségű portland és román cementből, különféle cserépszindelyekből és mennyezeti-nádfonatból.

A

szőlő peronoszporája ellen

való védekezéshez általánosan elismert legjobb anyag a

DR. ASCHENBRANDT-féle

BORDÓI-POR.

Ára Budapesten:

50 kilogrammos zsákokban á kilogramm 66 fillér, 10 és 5 kilogrammos zsákokban, valamint 2 kilogrammos dobozokban á kigr. 70 fillér.

Használata olcsóbb, biztosabb, előállítás gyorsabb, a levélhez jobban tapad, mint a rézgálic, a permetezőt sohasem dugítja.

A magyar-óvári magy. kir. gazdasági akadémia növényélettani állomása kísérletének fényes eredménye a legkitűnőbb külföldi szaktudósok véleménye, számos magyar gazda bizonyítványa bárkinek díjtalanul megküldetik.

A bordói-por ezenkívül kitűnő eredménnyel használható a burgonyavész ellen, gyümölcsfák permetezésére, gabonacsávázásra és baromfiólak fertőtlenítésére.

_____ Megrendeléseket elfogad a _____

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

_____ Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz. _____

A por kapható és megrendelhető:

Kováts Pálnál Székesfejvárott.

Déry Jánosnál Eresiben.

Reichard Mórnál Csákvárott.

Largang Jánosnál Martonvásáron.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában, Székesfehérvárott.